

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ז' אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: גזיר לו | דף הכולל: גדרים עב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ק"ט עד אמצע סעיף א' "והוא הדין".
מוסר: שמירת הלשון - 'והנה מכל' עד סוף פרק ד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והארבעה ועשרים שתחשוב עם נפשך" פ"ג "והשישה ועשרים חשבוננו"

בשר ויין יכולים לשמח למשך כמה שעות לכל
היותר, מוזיקה מקפיצה משמחת כל עוד היא
מתנגנת, ואילו זכרונות טובים וחשיבה חיובית, יכולים
להפוך את החיים שלנו לשמחים באופן תמידי!

משנכנס אדר מרבים בשמחה, אבל איך עושים את זה?

לאדם להתעצב על לבו, וככל שנוקפות השנים והאירועים הלא
נעימים מצטברים, העצב הולך ומעמיק, כי דרכם של האנשים
הנוטים לעצבות היא לזכור את כל המאורעות הקשים שעברו
עליהם, בלי לפספס אפילו אחד מהם ולאפשר לו לחמוק לתהום
הנשייה.

לעומת זאת, כל כל הטובות שגומל עמהם הקב"ה הם נוטים
לשכוח, וכך נוצרת מציאות של אדם עצוב, מסכן ואומלל.
כשחז"ל אמרו 'מרבים בשמחה', הם דיברו על זה שאנחנו
צריכים להשכיח מאיתנו את הדברים הלא טובים, ולהזכיר
לעצמנו את הדברים הטובים.

הגוף מתפקד בצורה טובה ברוך ה' יש לך משפחה? אתה
מתפרנס בצורה סבירה? הילדים גדלים אחד אחד, בלי עין הרע.
זהו, מספיק! תשמח!!! אז מה אם קיבלת מכה ברגל, אז מה אם
הפסדת קצת כסף, רוב הדברים שקורים בחיים שלך הם טובים.
זאת צריכה להיות הגישה, אבל זה לא דבר שקורה מעצמו.
צריכים לעמול על כך, להתאמץ, לתרגל מחשבות חיוביות ולהציף
זיכרונות טובים ונעימים.

כי בשר ויין יכולים לשמח למשך כמה שעות לכל היותר,
מוזיקה מקפיצה משמחת כל עוד היא מתנגנת, ואילו זכרונות
טובים וחשיבה חיובית, יכולים להפוך את החיים שלנו לשמחים
באופן תמידי!

משנכנס אדר מרבים בשמחה, כך אמרו לנו חז"ל הקדושים,
אבל לא פעם אנחנו תוהים, איך? איך באמת אפשר לשמוח? האם
השמחה היא משהו שאנחנו יכולים ליזום אותו ולייצר אותו יש
מאין? או שאולי זה רגש טבעי שמתחולל מעצמו ואין לנו שום
השפעה עליו.

ובכן, מהעובדה שחז"ל אמרו לנו שיש להרבות בשמחה, אנחנו
צריכים ללמוד שאכן, ניתן לייצר שמחה.

הדרך המקובלת לכך היא על ידי עזרים חיצוניים. לאכול
סעודה, לשמוע מוזיקה, אולי לשתות מעט יין, ולשמוח.
כמובן, מי שזכה ויכול להגיע למצב של שמחה מתוך לימוד
התורה, כמובן שזאת הדרך המובחרת, ללמוד תוס' קשה ולשמוח
שמחה גדולה לאחר הבנתו. אשריו ואשרי חלקו.

אבל אולי כדאי להציע הצעה נוספת, וכדי להבין אותה, בואו נבדוק
מה גורם לאדם להיות עצוב? המאורעות הקשים שעוברים עליו!
קמתי מאוחר, כי מי שהבטיח להעיר אותי שכח לעשות זאת.
איחרתי לעבודה ובגלל זה יורידו לי במשכורת, בדרך עיקמתי את
הרגל והיא כאבה לי מאוד, ובעבודה המחשב נתקע וכל הזמן
עושה בעיות.

איזה יום לא מוצלח!

איזה יום עצוב.

הזיכרון של הדברים שנראים כלא טובים, הוא זה שגורם

גם כשביקשו זרש ואוהביו של המן לתלות את מרדכי מה הם הציעו? עץ גבוה חמישים אמה, מה רע בעץ שגובהו חמש אמות? זה לא מספיק גבוה? אלא הם רצו שכולם יראו את מרדכי תלוי על העץ חלילה, שיוכלו לראותו מכל רחבי העיר

מתוך מאמר של הרב יחיאל יהושע גולדברג, שיראה אור בעז"ה בעלון 'לקראת שבת' שיפורסם בימים הקרובים

צוות הפותח

להם כדי לבטל כזאת עבירה חמורה, ולא רק שהם ניצלו ממות, אלא שהקב"ה עוד נתן להם ניצחון כזה גדול על אויביהם? "אמר להם הם לא עשו אלא לפנים, אף הקב"ה לא עשה עמהם אלא לפנים".

מסביר רבי שמעון בר יוחאי, שכשעם ישראל השתחוה לצלם בימי נבוכדנצר, הם לא עשו את זה כי הם רצו בכך, הם הרי לא האמינו בעבודה זרה הזאת, אלא מה? הם רק עשו את עצמם כאילו הם עובדים לפסל, כי הם חששו מנבוכדנצר, גם הקב"ה החזיר להם באותו המטבע. הוא עשה רק כאילו הם הולכים לקראת כלייה, ובפועל לא קרה להם שום דבר רע, אלא אדרבה, אך טוב וחסד צמחו להם ולבני בניהם לדורי דורות כתוצאה מהגזירה הקשה הזאת.

כלומר, כל המושג הזה של פורים, נולד מתחפושת! אולי זה המקור לכך שנהגו להתחפש בפורים ולעטות מסכה על הפנים, כי פורים כולו מושתת ומבוסס על תחפושת, עם ישראל עשה את עצמו כאילו הוא עובד עבודה זרה רחמנא ליצלן, והקב"ה עשה לכן לא כדאי לזלזל בתחפושת, בטח לא בכזה יום גדול וחשוב כמו פורים.

לאורך כל המגילה

מעניין לציין בהקשר זה, שמי שיעיין במאורעות המוזכרים במגילה, יגלה שיש חלק גדול מהם שהם אירועים של חיצוניות, שנועדו להפגין כלפי חוץ מה שנמצא בפנים וגם מה שלא נמצא בפנים, כשהדגש הוא על הנראות. אני אתן כאן כמה דוגמאות, ותן לחכם ויחכם עוד, כל אחד שיעיין במגילה במבט הזה, ימצא עוד ועוד דוגמאות לכך:

אחשוורוש עשה סעודה "בהראותו את עושר כבוד מלכותו..." הוא דאג למיטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש וכו', כדי להראות... חז"ל אומרים שהשקו כל אחד ואחד ביין יותר מבוגר מהאדם עצמו, זה גם עניין של להראות עושר, כי לא נתנו לכולם יין משובח בשווה, אלא כל אחד ואחד הפתיעו אותו עם יין מבוגר יותר ממנו.

גם כשאחשוורוש נתן את הטבעת להמן, יש כאן פעולה של נראות, להסיר את הטבעת מהאצבע ולהעביר להמן, לא מספיק לומר לו תגזור מה שאתה רוצה ואני אחתום על הכל, אלא אקט

בעלון 'לקראת שבת' שיראה אור בימים הקרובים בעז"ה, פורסם מאמר של הרב יחיאל יהושע גולדברג, ממנו נאלצנו להוציא חלק מפאת קוצר היריעה, ואת החלק הזה אנו מביאים כאן, מפני שהוא מכיל רעיון עמוק בעל תועלת רבה לחפצים ללכת בדרך זו:

במאמר, עוסק הרב גולדברג בשאלת התחפושות, וקובע שכל אדם מתחפש, ולכן מן הראוי שביום הפורים יבחר כל אחד ואחד את התחפושת שלו, וישתדל להישאר איתה גם בשאר ימות השנה עד שהיא תהפוך לחלק מהפנימיות שלו.

ואם יאמר הקורא הנעים והחביב, מה זה שווה? הרי זאת רק תחפושת, אין לה שום משמעות, אף אני אענה ואומר לו, ידידי היקר, בא ונעסוק בענייני דיומא, במסכת מגילה דף יב ע"ב, מה אומרת שם הגמרא? הסכיתו ושמעו:

"שאלו תלמידי את רבי שמעון בר יוחאי, מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה?", למה נגזר על היהודים שימותו רח"ל, ורק על ידי הצומות וזעקתם הצליחו לבטל את רוע הגזירה? "אמר להם, אמרו אתם!", בואו תענו לי תשובה, נשמע מה דעתכם על כך.

"אמרו לו", התלמידים לרבי שמעון בר יוחאי, "מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע". היות ויהודי שושן הוזמנו לסעודת אחשוורוש וגם באו אליה ואכלו בה ונהנו בה, חרף אזהרותיו של מרדכי היהודי שהתריע מפני ההשתתפות בסעודה הזאת, לכן נגזר עליהם העונש הנורא רחמנא ליצלן...

אמר להם רבי שמעון בר יוחאי לתלמידי "אם כן, שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו", הרי רק יהודי שושן הבירה נהנו מסעודתו של אותו רשע, למה נגזרה כלייה על יהודי העולם כולו?

"אמרו לו, אמור אתה", רבינו היקר, אנחנו באמת לא יודעים לענות תשובה, אז בבקשה יסביר לנו כבודו למה באמת נגזרה עליהם כליה?

"אמר להם מפני שהשתחוה לצלם", בני ישראל השתחוה לפסל של עבודה זרה בימי נבוכדנצר, ולכן נגזרה עליהם גזירת ואחשוורוש.

"אמרו לו: וכי משוא פנים יש בדבר", אם מדובר בעונש על כך שעבדו עבודה זרה רחמנא ליצלן, איך זה שהצומות והזעקה עזרו

חיצוני שמטרתו להעביר מסר.

ביקרו, הוא בחר ברצף מדהים של פעולות שכל כולן נועדו להפגין את הכבוד כלפי חוץ, וכשאסתר אמרה "המן הרע הזה", היא גם הצביעה באצבע על אחשוורוש ובא מלאך וסובב את הצבע שלה להמן, למה המלאך לא עצר את ידה, שלא תוכל להצביע? אלא יש כאן עניין שהיא כן תצביע, שתהיה גם פעולה חיצונית ולא רק אמירה בפה, כך גם עם 'המן נופל על המיטה' ועוד ועוד. היוצא מדברינו הוא שצריכים לתת דגש גדול על חיצוניות, ולכן לא כדאי לדחות לחלוטין את החיצוניות, בטח לא בפורים. ההיפך הוא הנכון, אנחנו צריכים לקחת את החיצוניות ולהשתמש בה לטובתנו ולתועלת הרוחנית שלנו, ולכן כדאי שכל אחד ואחד יישב עם עצמו ויחשוב למה הוא רוצה להתחפש...

ומה עשו היהודים בתגובה? לבשו שק ואפשר, אבל לא הסתפקו רק באבל בחדרי חדרים, אלא "יוצע לרבים". ומה היה החוק של מי שמגיע אל המלך בלי שנקרא אליו? "אשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב", צריכים פעולה חיצונית כדי להראות שהוא יכול לחיות, לא מספיק שהמלך יאמר לעבדיו להניח לו. גם כשביקשו זרש ואוהביו של המן לתלות את מרדכי מה הם הציעו? עץ גבוה חמישים אמה", מה רק בעץ שגובהו חמש אמות? זה לא מספיק גבוה? אלא הם רצו שכולם יראו את מרדכי תלוי על העץ חלילה, שיוכלו לראותו מכל רחבי העיר. וכשנשאל המן מה לעשות יקר וגדולה לאיש אשר המלך חפץ

רבי ישראל הפסיק את מהלך השיעור, הרהר מספר דקות ולאחר מכן הודיע לשומעים כי אכן צדק השואל בשאלתו, ויסוד השיעור נפרך, ובכך סיים את השיעור. לאחר מכן שאלוהו מקורביו, על מה הרהר באותן דקות, קודם שהפסיק את השיעור

ראש ישיבת 'אור החיים' הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, עם סיפור נפלא על 'מדבר שקר תרחק'

"אין לי ספק כי לו הייתי אומר את אחד המהלכים, היו הדברים מתקבלים על לב השואל והשומעים. אבל חשתי בנפשי שהתירוצים הללו אינם אמיתיים, וכי השואל באמת צודק בשאלתו.

"מצד אחד, עברה בי התחושה שעלי להמשיך בשיעור, כי הרי כל מטרת השיעור היא להנחיל לשומעים בסופו של דבר את ערכי המוסר, ולהוכיח שאין סתירה בין לימוד תורה בעומק, למוסר.

"אבל מאידך חשבתי בליבי: ישראל, ישראל, הרי אתה רוצה להנחיל מוסר לשומעים, וכי זו דרך המוסר, לעשות שקר בנפשך, ולתרץ תרוץ שאין אתה בטוח במאת האחוזים בנכונותו? על כך הרהרתי באותן דקות, עד שהחלטתי לבסוף שמוטב לי הביזיון שיאמרו כי השיעור נפרך, מאשר לעשות שקר בנפשי ולתרץ תירוץ שאין אני בטוח כי הוא האמת לאמיתה!"

"זאת למדונו חז"ל בהתייחסם לדיין, "שלא יעשה סניגורון לדבריו". הינו שצויי התורה: "מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק" אינו כולל רק שקר ברור, אלא גם כאשר האדם אינו בטוח באמיתות דבריו, ורק בגלל שכבר אמר אותם הוא מתבייש לחזור מהם."

(האור לחיים' פרשת משפטי תש"פ)

הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל, אבי שיטת המוסר, העמיד את יסודות המוסר, באומרו שאין אדם יכול להיות תלמיד חכם אמיתי, אם לא ישריש בנפשו את מוסר התורה. את זאת למד רבי ישראל מסלנט, וברוח זאת חי את חייו.

ידוע כי רבי ישראל היה גאון עולם, ידע את כל התורה כולה, ובכל מקום אליו היה מגיע להנחיל את תורת המוסר, היה מוסר שעורים עמוקים בש"ס, כדי להראות לעין-כל, שאין כל סתירה חלילה, בין דבקות במוסר לגדלות בתורה.

באחת ההזדמנויות, כאשר מסר שיעור עמוק ביותר לפני תלמידי חכמים מופלגים, וחידש חידוש מופלא, קם אחד השומעים ושאל שאלה קשה על יסוד השיעור.

רבי ישראל הפסיק את מהלך השיעור, הרהר מספר דקות ולאחר מכן הודיע לשומעים כי אכן צדק השואל בשאלתו, ויסוד השיעור נפרך, ובכך סיים את השיעור. לאחר מכן שאלוהו מקורביו, על מה הרהר באותן דקות, קודם שהפסיק את השיעור. השיב להם רבי ישראל: "באותן דקות ספורות, עברו במוחי עשרה מהלכים בהם ניתן היה ליישב את שאלתו של השואל ולהמשיך במהלך השיעור.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע המן אמר 'יִכְתֹּב לְאַבְדָּם', ולא אמר במפורש שרוצה להרגם?

אם על המלך טוב יִכְתֹּב לְאַבְדָּם וְעִשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשָׁקוּל עַל יְדֵי עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהַבִּיא אֶל גְּנֹזֵי הַמֶּלֶךְ (ג, ט)

ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון
בשלושה ועשרים בו (ח, ט)

מדוע המתינו עד אז, הרי המן נהרג בחודש ניסן?

מנות הלוי: לאחר שנענה לבקשתה הראשונה של אסתר ותלה את המן, חש אחשוורוש שעשה רבות עבורם, ואיש לא יעז לפגוע בהם. מאחר שגם אסתר וגם מרדכי ידעו שיש עוד זמן עד מועד הגזירה, החליטו להמתין ולא לבקש עוד מהמלך בסמוך לתליית המן, ועל כן דחו את בקשתם למשלוח האגרות הנוספות בכמה חודשים עד חודש סיון.

הגר"א: מרדכי רצה שהשליחים שהעבירו את האגרות הראשונות יפיצו גם את האגרות השניות, משום שסבר שאם יקחו אותן שליחים אחרים, מקבלי האגרות השניות יטילו ספק במהימנותן, לעומת זאת הוא סבר שאם יישלחו בידי שליחי האגרות הראשונות, אזי בנוסף על שליחותן, הם יסבירו את פשר משלוח האגרות השניות, ועל כן העדיף להמתין עד לשובם. מששבו (לאחר שליחות שנמשכה זמן רב), שלח אותם מרדכי בכ"ג סיון עם האגרות השניות.

(מתוך הספר 'תורתך שאלתי' בעריכת הרב חגי ולוסקי)

אלשיר: על אף שכוונתו היתה להשמידם, הוא לא הוציא זאת מפיו, אלא רק אמר 'לאבדם', בערמימות רבה ונקט בלשון שיכולה להשתמע למובן שונה, לשלול שלל ולבוז, מחשש שהמלך יסרב לאשר את השמדתם. המן תכנן שבמידה ואחשוורוש ידחה את תכניתו להרוג אותם, לפחות יבקש לאשר לאבד את ממונם, ועל כן נקט בלשון דו משמעית, שהתכוון לשנות באגרות את המילים, ולהתאימן לתכניתו.

מלבי"ם: כדי לשכנע את אחשוורוש בקלות, נקט המן בלשון משתמעת לכמה מובנים, כשאחד מהם משמעותו שרצונו היה רק לאבד את צורת האומה, כלומר לבטל את דתם ולהכריחם לשמור דתות של עמים אחרים. אחשוורוש כלל לא העלה בדעתו שהמן מתכוון להריגה ואיבוד נפשיות.

שער בת רבים: כשהגיע המן למלך, חשש שהוא לא יסכים להצעה שפלה ואכזרית, ולכן ביקש ממנו רק הסכמה עקרונית ופנה אליו בלשון עמומה - "יִכְתֹּב לְאַבְדָּם", בלשון נסתר, הוא לא פירט לו מי יחתום, מי יעשה זאת וכו'. לאחר שהשיג את מבוקשו, כשהסכים המלך לתכניתו והסיר טבעתו, לא הסתיר המן את זהות החותם, "בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחְשֻׁרֶשׁ, נִכְתָּב וְנִחְתָּם בְּטִבְעַת הַמֶּלֶךְ".

בימים אלו, ימי החורף, בכל פעם שאני פותח חלון או דלת, עולה באפי ריח ההדרים... זו העונה שבה פירות ההדר נכנסים אצלנו לתפריט. זהו החיסון הטבעי שנותן לנו הקדוש ברוך הוא בזמן שהמחלות השונות מסתובבות בחלל האוויר

פרי עץ הדר

ממה שהוא מעניק לנו. כי ככל שההודיה מפורטת יותר, כך אנו גורמים חשים יותר בקרבת השם. ואכן, לא הפסדתי מכך שחקרתי את הענין מעט - כי הבנתי עד כמה צריכים אנו להודות למי שברא את הפירות המופלאים הללו!

בימים אלו, ימי החורף, בכל פעם שאני פותח חלון או דלת, עולה באפי ריח ההדרים... זו העונה שבה פירות ההדר נכנסים אצלנו לתפריט ומהווים תזונה מושלמת שמוסיפה לנו הרבה בריאות. זהו החיסון הטבעי שנותן לנו הקדוש ברוך הוא בזמן שהמחלות השונות מסתובבות בחלל האוויר.

חשבתי לעצמי, שכדאי פעם אחת להכיר מקרוב את הפירות המופלאים הללו, כדי להודות לבורא העולם על כל פרט ופרט

הפתוחה והרחבה של יושב מרומים!
אולם כדאי לדעת, שסחיטת פירות ההדר פוגמת באיכות
הבריאותית שיש בהם. לכן עדיף לצרוך אותם כפרי שלם, ולאכול
גם כמה שאפשר מן הסיבים הלבנים ואפילו מהקליפה, בצורה
כזאת או אחרת.

אחרי שלמדנו מעט על בית המרקחת שיצר לנו הבורא, על
העולם המופלא שנעשה בתכנון ובמחשבה על כל פרט ופרט,
ראוי גם לתת התייחסות לצורה החיצונית וההנגשה של הפירות
הללו לבני האדם, שגם בזה יש פלאות רבות.

קודם כל הצבע. כל צבע מעיד על ערך תזונתי אחר הקיים
בפרי! לכן מומלץ אפוא לגוון את צבעי הפירות שאנו צורכים מדי
יום (3 מנות פרי זו הצריכה המומלצת).

גם הריח. אי אפשר שלא להתענג על הריח הבוקע מקליפת
פירות ההדר. הוא מרענן, הוא מעורר, הוא משרה אווירה נעימה.
לכן קבעו חכמינו את ברכת 'הנותן ריח טוב בפירות', להודות גם
על הנקודה הזאת.

ובשר הפרי עצמו, גם בו אנו רואים נפלאות. כי רוב ההדרים
מחולקים לפלחים נאים, כאלו שאפשר לפרוס ולהגיש בצורה
נאה, ובלי מאמץ מיוחד. אפשר ממש להרגיש את ידו האוהבת
של אבינו אב הרחמן, שנותן לנו את מזוננו באופן המושלם ביותר
וממש מאכיל אותנו כאב את ילדיו האהובים.

לאחר שהבנתי את כל זאת, בפעם הבאה שאברך את
ברכת 'בורא פרי העץ', אשתדל לחשוב לרגע על כל הטוב
הזה שמושפע עלינו ממרומים, ואכניס כוונה ורגש לתוך נוסח
הברכה השגרתית.

אז מה הם פירות ההדר? כיום נפוצים מינים רבים, ביניהם ניתן
למנות את התפוז, הקלמנטינה, הלימון, האשכולית, המנדרינה,
האתרוג, הפומלה, ועוד.

במקור היו רק ארבעה מיני הדרים, ומהם התפתחו - באמצעות
שילובים שונים - פירות נוספים. כך למשל, הלימון אינו פרי
מקורי, אלא נוצר משילוב של אתרוג וליים.

כך גם התפוז(!). כן, הפרי הזה, שמהווה כמעט 70% מפירות
ההדר הצומחים בעולם, הנו הכלאה של פומלה ומנדרינה, והומצא
על ידי הסינים.

כשמתבוננים בפירות הנהדרים הללו, מבחינים בדפוס דומה
ומופלא שקיים בכולם:

- הם עטופים בקליפה עבה וספוגית בדרך כלל, כזאת שמגינה עליהם בשעה שהם בשלים ונופלים מן העץ.

- תחת הקליפה החיצונית ישנה ציפה לבנה, קליפה דקה המאחדת את הפלחים. ואגב, היא עשירה בסיבים תזונתיים ולכן בריאה מאוד.

- הפלחים אלו הם התרמילים השומרים על שלמות הפרי עצמו והמיץ הרב שבהם.

- בתוך הפלחים מאוכסן המיץ במעין בקבוקונים. אלמלא זאת, היה בלתי אפשרי לאכול את פירות ההדר, משום שהמיץ היה נשפך והולך לאיבוד.

כפי שהזכרנו, פירות ההדר מכילים ערכים בריאותיים רבים. ידוע ומפורסם כי הם מכילים ויטמין C, אך מלבדו ישנם בפירות אלו ויטמינים רבים נוספים.

ההדרים בריאים למערכת העיכול, בגלל הסיבים התזונתיים שבהם. הם משפרים את בריאות הלב, בגלל תרכובת מסוימת שיש בהם. הם מספקים הגנה גם למוח, ומפחיתים סיכון לאבנים בכליות. אכילת ההדרים מסייעת גם לבריאות השיניים.

בקיצור, יש בהם בפירות ההדר בריאות היישר מן הטבע, מידו

לאחר הפצרות ותחנונים שמעתי לעצתה ונסעתי לעיר. בדרך הרהרתי בעניין והתעוררו בלבי ספקות: כיצד אוכל למצוא שותף נאמן? מי אמר שאוכל לסמוך עליו? עמדתי להתפלל להשם שימצא לי שותף...

ביטחון אמיתי מביא איתו ברכה ויכולת להשפיע גם על אחרים, כמו המעשה עם המוזג שפעל ישועות בכח ביטחוני

שיגלה לו את סודו.

וכך סיפר המוזג: לפני כמה שנים מצב פרנסתי היה קשה מאוד.
בבית שררו עוני ומחסור נוראים, ואשתי הפצירה בי שאחפש לי
שותף להקמת בית מרוח. היא הציעה שהוא ישקיע את הכסף, אני
אעבוד, ונתחלק ברווחים.

לאחר הפצרות ותחנונים שמעתי לעצתה ונסעתי לעיר. בדרך

בתקופתו של הרה"ק מאפטא, האוהב ישראל זי"ע, חי יהודי
שעבד כמוזג, ונודע שכל ברכותיו מתקיימות. הוא חילק ישועות
לכל דורש ונודע כבעל מופת.

שמע זאת הרה"ק והחליט לתהות על קנקנו כדי לדעת אם
הוא מצד הקדושה. הוא הגיע לבית המזיגה, התחקה אחר מעשיו
במשך כמה שעות, ולא ראה שום דבר מיוחד. אז דרש מהמוזג

ראו נא כוח הבטחון מתוך אמונה פשוטה, אמר הרה"ק לחסידיו, שעל ידי הבטחון זכה האיש הפשוט והתמים למה שלא זכו עילויים גדולים.

בקונטרס שמחה ובטחון מאת הרב אברהם טשערסקי שליט"א מלונדון מובא, שיהודי המרגיש מצוקה בפרנסה או כל כאב שהוא צריך לומר: הריני מקבל את הדבר בשמחה כדי שגם הקב"ה יהיה בשמחה.

אך מניין ישאב השמחה בתוך המצוקה? עליו לחשוב על ארבעה דברים: א. ברוך השם על כל הימים שהרגשתי טוב ולא כאב לי עד היום. ב. ברוך השם שזה לא מציק לי יותר. ג. ברוך השם על הבריאות ועל שאר המתנות שמעניק לי חוץ מהמצוקה הזאת, וממשיך לתת לי אותם גם בעת מצוקתי. ד. גם זו לטובה. ברוך השם על זה.

כשמתרגלים את המחשבות והדיבורים האלה, רואים במהרה שינוי לטובה ומפיקים מכך תועלת מרובה.

(השגחה פרטית נח לך-לך - תשפ"א)

הרהרתי בעניין והתעוררו בלבי ספקות: כיצד אוכל למצוא שותף נאמן? מי אמר שאוכל לסמוך עליו? כשעמדתי להתפלל להשם שימצא לי שותף, עלה בדעתי כי בורא העולם בעצמו הוא בוודאי שותף נאמן.

דיברתי אליו וכך אמרתי: ריבוננו של עולם, אתה תהיה השותף שלי. אתה תשלח לי ברכה, ונתחלק ברווחים חצי חצי. חצי שלך וחצי שלי קדוש.

חזרתי הביתה ואמרתי לאשתי שאכן הצליח השם דרכי ומצאתי שותף נאמן ביותר. מאז נכנסה ברכה במעשי. השותף שלי - הקב"ה עושה חלקו בנאמנות, וגם אני נאמן על חלקי, וכל סכום שנכנס, אני מחלק מיד לשתי קופות: הקופה שלי וקופת הצדקה.

כיוון שאיני סומך על איש שלא יתבלבל בחלוקה, הריני עומד כאן מבוקר עד ערב ושומר שההכנסות יחולקו בדיוק חצי חצי.

כששמע זאת הרה"ק מאפטא, נשק לו על ראשו ואמר: "אשרי חלקך! ירבו כמותך בישראל! עכשיו ברור כיצד מתקיימות ברכותיך, כי 'שותף - כל מה שעשה עשוי'".

**הייתי יושב ולומד אלף דפי בגמרא בחודש
וכדומה, אמנם מאז שנעשיתי מחוסר לחם, ועול
הפרנסה ריחיים היא על צאזורי, אינני יכול להספיק
כל כך בלימודי, ולמדתי אפוא החודש רק שש
מאות דפי גמרא, - ותורה מה תהא עליה?**

כיצד הכריע הרה"ק רבי יהושע מבעלזא מי יכהן כרבה של העיר לעמבערג אחרי פטירת ה'ישועות יעקב'?

הרב שמואל צבי גנץ

וכה סיפר: חותנו של ה"שואל ומשיב" היה עשיר גדול מאוד, וכשלקח את ה"שואל ומשיב" לחתן, הקציב עבורו נדוניה גדולה - והבטיח לו הון עתק כדי שיוכל לשבת במנוחה, ולשקוד על דלתי התורה כאוות נפשו הטהורה, ושום טירדה לא יטרדהו מתלמודו. זוגתו - עזרתו בקודש - היא אשר נטלה על שכמה את עול ניהול הבית, כדי שבעלה הקדוש לא יופרע מתלמודו. לימים, שלחה ידה במסחר, והשקיעה את ה'נדן' בכמה מקומות, ומהרווחים התפרנסו בכבוד, וכך היה בעלה הגאון יושב ושוקד על לימודו בלי שום הפרעות.

ויהי היום, התהפך עליהם הגלגל ר"ל, והפסידו את כל כספם שהיה מושקע, עד שנעשו עניים ואביונים ר"ל, והגיעו לכדי פת לחם. המצב בבית היה קשה מנשוא, כי היו מורגלים לחיות במנוחה והשקט, וכך ביום אחד היו צריכים לחשוב על פת לחם. יום אחד הלך ה"שואל ומשיב" ברחוב כשהוא משוטט ברעיונותיו, הוא היה נראה מאוד מודאג ושבור, אותות תוגה נראו על פניו, לא היו צריכים להיות 'חד עין' להבין שעננה כבידה רובצת לה עליו. בהיותו מהלך ברחבי עירו, פגע בו יהודי אחד ממכריו, וכשראה את הגאון איך שהוא מתהלך ביגונו ושקוע בצרתו, שאלו על כך - מה קרה לכם - אולי התרגשה עליכם איזה צרה ר"ל,

הגאון רבי יעקב אורנשטיין זצ"ל בעל "ישועות יעקב" על שו"ע, היה הרב בעיר לעמבערג. כשנפטר לבית עולמו, היתה העיר תקופה מסוימת מבלי רב, באותה תקופה היו הרבה מועמדים שהציעו אותם לכהן פאר בעיר חשובה זו - לעמבערג.

בראש המועמדים היו מוצעים שני גדולי עולם, הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל בעל "שואל ומשיב", וגיסו הגאון רבי מרדכי זאב איטינגא זצ"ל שחיברו ביחד את הספר "מפרשי הי"ם" על ספר "ים התלמוד" - אלא שפרנסי הקהילה לא ידעו במי לבחור לרב, כי שניהם היו גדולי הדור חריפים ובקיאיים גדולים צדיקים וקדושים. על כן החליטו לשאול את מוצא פיו של הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע שיורה להם כדת מה לעשות.

בחרו אפוא פרנסי הקהילה משלחת חשובה ונכבדה מראשי הקהל ורבניה, שיסעו לבעלזא לשאול את חוות דעת הרה"ק רבי יהושע זי"ע. כשהגיעו לבעלזא, נכנסו בקודש פנימה, ושטחו בפני הרבי את ספיקותיהם - הם מנו את המעלות שיש לכל אחד משני המוצעים להם - והמתינו בחרדת קודש לתשובתו. ביני לביני, קם אחד מהנוכחים, ואמר שהוא רוצה לספר עובדא על הגאון בעל "שואל ומשיב" זצ"ל.

אולי אני יכול לעזור לכם?

השיב לו הגאון בעל "שואל ומשיב" זצ"ל, כן! המצב אצלי בבית קשה מנשוא, שכן מאז שכל הוני נאבד בתהום הנשיה ונבלע במצולות, חיי אינם חיים! אני מרגיש שאני לא יכול לסבול עוד! כי עד עתה - מספר ה"שואל ומשיב" - בהיותי יושב על תלמודי במשען ומשענה - באין טורד, הייתי יכול להתמיד בלימודי בעיון ובקיאות, הייתי יושב ולומד אלף דפי בגמרא בחודש וכדומה, אמנם מאז שנעשיתי מחוסר לחם, ועול הפרנסה ריחים היא על צאוורי, אינני יכול להספיק כל כך בלימודי, ולמדתי אפוא החודש רק שש מאות דפי גמרא, - ותורה מה תהא עליה - על כן אני

מתהלך שבור ורצוף, כי אינני יודע לשית עצות בנפשי... כששמע הרה"ק מבעלזא את דבריו הנוראים, אמר להם - לפרנסי הקהל - אותו תקחו לרב בעירכם! אדם אשר מרגיש את התורה כחלק מחיותו, וכאשר הוא מופרע מלימודו חיי אינם חיים, זה מה שכואב לו - "התורה מה תהא עליה" - הכסף הרב שנאבד לו אינו מדבר אליו, כי זה אינו מעניינו כלל, רק התורה שהיא משוש חיי ויקרה לו כבבת עינו - רק על זה דאגתו - הוא הגבר הוקם עול - הוא ראוי להיות רב בעירכם, והוא אשר יקים את התורה ויוכל להעמיד את הדת על תילה!".
(מתוך 'נדברה נא' - פרשת נח תש"פ)

איש הצלה ששבר משקפיים בשוגג במהלך הענקת עזרה האם חייב לשלם

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

הפטור שיטת תוס' ב"ק (כז:): שאדם המזיק באונס גמור פטור, ושיטת הרמב"ן ב"מ (פב:): שאדם המזיק חייב באונס, ומה שפטרו את המזיק מצד שאין דרך בני אדם להתבונן זה מצד פשיעת הניזק שהניח חפץ שלו במקום הלך אנשים והוא גרם לשבירתו. מעתה לפי תוס' ודאי יש לפטור בנ"ד, אך לפי הרמב"ן יש לדון באדם הנופל שנפלו משקפיו ולא פשע בהם א"כ שמא יתחייב השובר, אך גם לרמב"ן יש לומר שהיה לנופל להזהיר מפני משקפיו, ויעוי' שו"ע (סי' תי"ג ס"א) שנחלקו השו"ע והרמ"א באדם שנפל עם חפצים שנשברו אם מוטל עליו להזהיר את העוברים שלא ינזקו מהשברים או שמאחר שטרוד בצערו אינו צריך להזהיר, וכאן יתכן שהיה עליו להזהיר שלא ינזקו משקפיו, ובפרט שהמציל היה טרוד בהצלת גופו של הנופל ולא יכול להבחין בממונו, לכן נראה לפטור.

שאלה: הלכתי ברחוב וראיתי אברך שנפל ומרוב כאב המכה לא הצליח לקום בכוחות עצמו, ניגשתי אליו ותמכתי בו עד שהצליח לקום וליויתי אותו לקבלת טיפול רפואי בקופת חולים ואבחנו שיש לו שבר ביד ושמו לו גבס, אך תוך כדי שעסקתי איתו להקים אותו לא הבחנתי במשקפיו שנפלו בסמוך ודרכת עליהם בלי כוונה, והעדשות ההיו יקרות מאד מסוג ביפוקל, השאלה האם אני חייב לשלם כדין אדם המזיק בשוגג, או שכיון שבאתי להציל אני פטור, האדם שנפל לא תובע אותי כיון שמרגיש הכרת הטוב שהצלחתי אותו וטרחתי בעבורו, אך אני רוצה לצאת ידי שמים.

תשובה: מבואר בב"ק (דף כז:): שאדם שהנתקל ומזיק חפץ של חברו שמונח ברחוב פטור שאין דרך בני אדם להתבונן בדרכים, ונפסק בשו"ע (סי' תי"ב ס"א), ונחלקו התוס' והרמב"ן בטעם

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם מותר להכניס את סכין המילה מרשות-הרבים ע"י מגנט?

נזיר דף ל"ו

בטלה דעתו אצל כל אדם

הוליתכם והזיקו - חייב בתשלומי נזיקין, משום שדומה הדבר לחיובי הא'ש' שחייבה התורה את המבעיר לשלם כאשר היא מתפשטת ומזיקה, (והרי זה כ'גירי דיליה' - כחיצים שלו). ולאחר שנוכחנו לדעת, כי פעולות הנגרמות על ידי האדם מתייחסות אליו באופן ישיר, גם זה המניח את המגנט, שמושך את הסכין ומכניסו מרשות הרבים לרשות היחיד - דינו כמכניס בידיים, למרות שהסכין נכנסה מכח ה'שאיבה' של המגנט.]

ברם, רבה של ציריך, הגאון בעל ה'חלקת יעקב' (או"ח סי' קס"ט-ק"ע), סובר כי מותר להכניס את הסכין על ידי המגנט, כיון שמשנה ערוכה שנינו במסכת שבת (צ"ב.) שאין האדם מתחייב משום מלאכת הוצאה בשבת אלא אם כן הוציא "כדרך המוציאים", ולמשל המוציא חפץ בפיו או במרפקו - פטור שאין זה כדרך המוציאים, ואף שמחשבתו היתה להוציא באופן שכוה, מכל מקום פטור משום שאין דרך בני אדם להוציא את החפץ בצורה זו. וכן אומרת הגמרא (שם): המוציא משאו על ראשו בשבת - פטור, ואם תאמר אנשי הוצל עושין כן (שהיה מנהגם לשאת כדי מים ויין על ראשם מבלי לאחזם בידיים)? - בטלה דעתן אצל כל אדם!

נמצאנו למידים, כי לענין הוצאה כל שאין דרך אדם להוציא בכך, אף שהוא מחשב לכך - בטלה דעתו ונחשבת הוצאתו ל'שלא כדרך המוציאים'. אם כן, אף בנידון דידן בודאי שאין דרך אדם להוציא בכך, הלכך אף שהוא מחשב להוציא בכך בטלה דעתו אצל כל אדם. ואף על גב שקיים איסור מדרבנן להוציא גם באופן זה, מכל מקום לצורך מצות מילה (וכבוד הבריות) הדבר מותר, בצירוף עוד סניפים לקולא, יעויין שם. וסיים ה'חלקת יעקב', שעל אף האמור, יש להעדיף להכניס את הסכין ע"י נכרי.

[והוסיף לדון אם יש בזה איסור מוקצה, שלכאורה האבן השואבת נחשבת למוקצה בשבת, שהרי אין עליה תורת כלי, ואינה אלא חתיכת ברזל בעלמא. אך למעשה כתב, כי נראה שכיון שדרך חייטין וכדומה להשתמש בה כדי לקבץ מחטין וכדומה שנפלו לארץ, ולצורך זה נעשית, ממילא יש לה תורת כלי. אלא שעדיין יש להסתפק ולומר שהיות ובשבת אסור לקבץ מחטין, שכן הן בגדר 'כלי שמלאכתן לאיסור', ואסור לטלטלן שלא יאבדו (דהיינו 'מחמה לצל'), אם כן המגנט הרי הוא כלי שמלאכתו לאיסור. אלא שמכל מקום הרי בנידון דנן הוא מטלטל את המגנט לצורך גופו, וזה מותר אפילו בכלי שמלאכתו לאיסור.] (והערב נא פרשת ויקהל)

שאלה מעניינת התעוררה בירושלים בשנת תשי"ט. היה זה ביום שבת קודש, כאשר ערבי נשא את כליו של המוהל לבית הכנסת בו היתה אמורה להיערך ברית המילה, הניח הערבי את התיק בבית הכנסת והלך לדרכו. [יעויין בשולחן ערוך או"ח סימן של"א סעיף ו' ובמשנה ברורה שם.] הגיע המוהל לבית הכנסת, פתח את תיקו, אך לא מצא את סכין המילה. הציבור כולו החל בחיפושים אחר הסכין, ולבסוף התברר שנפלה בסמוך לפתח בית הכנסת. כמובן שלא יכלו להכניסה פנימה לרשות היחיד מרשות הרבים, מחמת איסור הוצאה במקום שאין בו עירוב, והנכרי חלף הלך לו.

לפתע קם הגבאי והכריז: "מוריי ורבותיי, עלה במוחי רעיון מבריק שעל ידו נוכל להכניס את הסכין לבית הכנסת. במחסן נמצא מגנט רב עוצמה, ובודאי שאם נניח אותו על סף בית הכנסת - הסכין תמשך מעצמה פנימה אל המגנט, ואז נוכל לקיים את מצות ברית המילה!..." הצעתו של הגבאי עוררה סערה גדולה בקרב חכמי עיר הקודש, שהחלו דנים בשאלה: האם אכן הכנסת הסכין על-ידי "שאיבת" המגנט אינה כרוכה בחילול שבת?

הקדמה: הוצאה מרשות לרשות היא מכלל שאר מלאכות שאסרה התורה לעשות ביום השבת, והרי היא ככל גופי תורה שנמסרו למשה מסיני. והביאו חז"ל ראייה לאיסור זה מהפסוק בפרשת השבוע: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמִּחְנֶה לְאָמֹר, אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל יַעֲשֹׂוּ עוֹד מְלֶאכֶה לְתַרוּמַת הַקֹּדֶשׁ, וַיִּכְלָא הָעָם מִהֵבִיא (שמות ל"ו, ו'), ומכאן שהבאה של כל אחד מישראל מרשותו, שהיא רשות היחיד, לרשותו של משה רבינו, שהיתה רשות הרבים (מפני שהיו רבים מצויים שם) - הרי היא בכלל מלאכה. והוא הדין שאסור להכניס מרשות הרבים לרשות היחיד (מתוך הקדמת המשנה ברורה לסימן שמ"ה).

ומעתה ניגש לדון בשאלתנו:

ובכן, הנידון הובא להכרעתו של רבה של ירושלים - הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, אשר פרס את תשובתו בנושא בהרחבה בספרו שו"ת 'הר צבי' (אורח חיים א' סימן קל"ב), יעויין שם. למעשה פסק ה'הר צבי', כי יש לאסור פעולה זו, היות ופעולות הנגרמות על ידי האדם מתייחסות אליו באופן ישיר, ולכן המניח מגנט למשיכת הסכין, כמוהו כמכניס בעצמו את הסכין [וכראיה לדבריו, ציין ה'הר צבי' למבואר בגמרא (ב"ק ו'). שהמניח אבנו סכיננו ומשאו בראש גגו, והרוח

לאילו דברים שבקדושה חייב אדם לענות בכל תפילה?

כל הדברים הנזכרים; ואם עומד בברכות קריאת שמע של שחרית או ערבית, יזהר לכתחילה שלא להפסיק בשעת המתנתו יותר מ'כדי לגמור את כולה', וימתין לסירוגין. ואם כבר סיים בשחרית 'גאל ישראל' - לא ימתין כלל, ורק אם הציבור התחיל 'מודים דרבנן' יכרע עמהם בשתיקה.

[שו"ע א, משנ"ב ב, ה ר"ז, וביה"ל ד"ה לקדושה; בו"מ דרשו, 3 ו'11]

מי שלא התחיל את תפילת שמונה עשרה יחד עם הציבור, לא יתחיל אלא כשיוכל לסיים עד 'אלקי נצור' ולענות לקדושה, אמנן של ברכות 'הא-ל הקדוש' ו'שומע תפילה', 'מודים דרבנן', 'אמן' יהא שמיה רבה' בקדישים שלאחר התפילה, עד לאחר קדיש יתום הראשון - ויש אומרים שבכל הקדישים - ו'ברכו בתרא'. ויש שכתב שהוא הדין לברכת כהנים. ואם לא יוכל - ימתין עד לאחר

איזה דבר מותר למתחיל את תפילת שמונה עשרה יחד עם הציבור ואסור למאחר?

ולענות לכל הדברים הנ"ל, ויש שהסתפק בדבר. כמו כן, לדעת רבים מהפוסקים רשאי המאחר להתחיל את התפילה במקביל לחזרת הש"ץ, להגיע יחד עם החזן לקדושה, לסיים עמו את ברכות 'הא-ל הקדוש' ו'שומע תפילה', ולהגיע לכריעה שבתחילת ברכת 'מודים' או בסופה בזמן שהציבור מתחיל מודים דרבנן.

[משנ"ב קט, ב, ה ר"ז, וביה"ל א, ד"ה הנכנס; בו"מ דרשו, 7, 10]

הדין האמור בנוגע לקדושה, 'ברכו' ואמנן של ברכות 'הא-ל הקדוש' ו'שומע תפילה', הוא רק באופן שלא שמעם קודם לכן, ואינו עתיד לשומעם במנן אחר (או במוסף). וכן הדין האמור בנוגע לקדישים הוא רק כשטרם שמעם, ויש שכתב שהוא הדין אם עתיד לשומעם לאחר מכן. וכשמתחיל תפילתו יחד עם הציבור - יש שכתבו שמותר להתחיל אף כשלא יוכל לסיים

מהו סדר העדיפות בעניית דברים שבקדושה המזדמנים יחד משני מנינים?

כבר שמע קדיש - יענה לקדושה. ג. 'ברכו' ו'מודים דרבנן', ויש שצייד שמודים קודם לברכו, אך אם כורע עם הציבור בשעה שאומרים מודים - ברכו קודם. ד. אמנן של ברכות 'הא-ל הקדוש' ו'שומע תפילה', והם קודמים לאמנן על ברכות אחרות. וכל הדברים הללו קודמים לתפילה בציבור (לפחות) כשאינו מתחיל יחד עם הציבור, וראה עוד לעיל בענין זה.

[ביה"ל קט, א, ד"ה לקדושה; בו"מ דרשו, 12]

מי שהזדמן לו לענות לדברים שבקדושה משני מנינים, או שאינו יכול להמתין עד שיענה לכל הדברים שבקדושה הנ"ל בשל החשש שמא יחלוף זמן תפילה, ועליו להתפלל תפילת שמונה עשרה בעת אמירת חלק מהם, וכל כיוצא בזה - סדר הקדימה הוא כך: א. קדיש, דהיינו 'אמן יהא שמיה רבה'. ב. 'קדושה'; ואם הקדושה היא במנין בו הוא מתפלל, היא קודמת לקדיש, וכן אם

* מי שהתפלל תפילת חול במנחה של שבת, או שלא הזכיר 'יעלה ויבוא' בתפילת מנחה של ראש חודש, ונזכר בכך בלילה - יתפלל ויתנה שאם חייב בתפילה - תהא לחובה, ואם לא - תהא לנדבה.
* מי שטעה במנחה של ערב שבת ב'ברכת השנים' ואמר 'ותן ברכה' במקום 'ותן טל ומטר' או להיפך, ונזכר בכך רק בליל שבת - יש אומרים שינהג כנ"ל, ויש אומרים שישלים בליל שבת כרגיל.
* מי ששגה בתפילת שמונה עשרה והוסיף 'יעלה ויבוא', 'על הניסים', וכיוצא בזה, שלא במועדם - אם טרם סיים את הברכה ישוב לתחילתה, ואם סיימה - ימשיך בתפילתו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לשנות מנוסח ספרד לנוסח אשכנז?

רבים, מותר לשנות מנוסח ספרד לנוסח אשכנז, משום שאבות אבותיהם של רוב המתפללים בנוסח ספרד, שינו מנוסח אשכנז שבו התפללו אבותיהם לנוסח ספרד. ויש חולקים. וכמו כן, יש אומרים, שמותר לאדם לשנות מנוסח אבותיו לנוסח ספרד המיוסד על נוסח האריז"ל; (אך יש לציין, כי קיימות שיטות שונות בנוגע לנוסח האריז"ל).

[משנ"ב סח, ד; בו"מ דרשו, 6]

עיקריהם של נוסחאות הברכות והתפילה, ומנהגי התפילה, נקבעו על ידי חכמינו ז"ל, אנשי כנסת הגדולה, תנאים ואמוראים. אך במשך הדורות, בהתאריך הגלות, התהוו שינויים רבים בין הנוסחאות והמנהגים. ועל פי דברי האריז"ל, קיימים בשמים שנים עשר שערים לתפילה, ולכל שער נוסח משלו, כך שיש מקום לנוסחים רבים. ובימינו אנו, קיימים ארבעה נוסחים עיקריים: נוסח אשכנז, נוסח ספרד, נוסח עדות המזרח, ונוסח תימן. ואסור לאדם לשנות מנוסח אבותיו, אולם, לדעת פוסקים

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il